

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (XIII) en de begrotingsstaat van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit voor het jaar 2018 (Incidentele suppletoire begroting inzake Klimaat enveloppe regeerakkoord)

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 2

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2018 wijzigingen aan te brengen in:

- de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat;
- de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

Wetsartikel 4

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van deze wet.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,

De Minister van Landbouw, Natuur en
Voedselkwaliteit,

E.D. Wiebes

C.J. Schouten

B. BEGROTINGSTOELICHTING

a. Inhoudelijke toelichting

In het Regeerakkoord is een enveloppe van € 300 mln per jaar (2018 tot en met 2030) opgenomen op de aanvullende post van het Ministerie van Financiën ten behoeve van Klimaat (maatregel E23 uit het Regeerakkoord). Er is een splitsing aangebracht in de besluitvorming over de besteding van de enveloppe tussen de middelen in 2018 en de middelen in 2019 en verder. Voor de middelen in 2019 en verder geldt dat deze worden gekoppeld aan de besluitvorming over het Klimaat- en Energieakkoord. De middelen 2018 worden door middel van incidentele suppletoire begrotingen aan de begrotingen toegevoegd.

In onderstaande overzichtstabel is de verdeling van het budget over de verschillende departementen opgenomen.

Besteding Klimaat-enveloppe voor het jaar 2018 (Bedragen x € 1 mln)

Departement	Budget
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK, VII)	95,0
Economische Zaken en Klimaat (EZK, XIII)	117,0
Infrastructuur en Waterstaat (IenW, XII)	38,5
Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)	44,5
Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS, XVI)	5,0
Totaal	300,0

Via de incidentele suppletoire begrotingen worden de middelen van de aanvullende post overgeheveld naar de departementale begrotingen. De in bovenstaande tabel opgenomen middelen voor VWS (€ 5 mln) worden bij Voorjaarsnota 2018 van de aanvullende post toegevoegd aan de VWS-begroting.

Onderstaand treft u voor de begrotingsstaten van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit per begrotingsartikel een toelichting aan bij de financiële instrumenten.

Begrotingsstaat Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Artikel 2 Bedrijvenbeleid: innovatief en duurzaam ondernemen

Subsidies

Verduurzaming industrie

Er wordt totaal € 30 mln beschikbaar gesteld voor de verduurzaming van de industrie. Dit betreft voor € 26 mln een tenderregeling waarmee, vooruitlopend op definitieve regelingen, kostenefficiënte initiatieven die leiden tot CO₂-reductie binnen de industrie worden versneld. Naast versnelling van concrete investeringsprojecten wordt met deze tender ervaring opgedaan voor de vormgeving van maatregelen die nodig zijn om de klimaatambitie uit het regeerakkoord te realiseren. De overige € 4 mln gaat naar de bijdrage aan RVO.nl (zie toelichting hieronder).

Bijdrage aan agentschappen

Bijdrage aan RVO.nl

Voor de opstart, het ontwikkelen en uitvoeren van het beleid voor de verduurzaming van de industrie wordt € 4 mln uitgetrokken. Deze kosten zijn voor 2018 hoger dan het geval is bij bestaande regelingen, mede omdat in enkele gevallen (arbeidsintensief) maatwerk noodzakelijk is.

Artikel 4 Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering

Subsidies

Topsectoren Energie - Tenderregeling Energie-innovatie

Totaal komt er voor de Tenderregeling Energie-innovatie € 33,6 mln beschikbaar. Dit budget wordt als volgt verdeeld:

- Het gaat om extra middelen (€ 3,9 mln) voor de in 2017 gestarte tenderregeling waterstof binnen de Topsector Energie om pilots in de industrie, op het gebied van mobiliteit en de gebouwde omgeving mogelijk te maken.
- Daarnaast is er € 5,1 mln beschikbaar voor verkennende studies die aangeven waar onderzoek en innovatie in Nederland op gericht zouden moeten worden om de meest effectieve bijdrage aan de energie- en klimaattransitie te kunnen leveren. Het gaat hierbij concreet om het ondersteunen van studies voorafgaand aan pilots, demonstratieprojecten of grote infrastructurele projecten op het gebied van verduurzaming van de industrie, waterstof, systeemintegratie op de Noordzee, CCUS, groen gas, geo-energie en vervanging van infrastructuur in de gebouwde omgeving.
- Ook is er € 13,0 mln beschikbaar voor de ontwikkeling van prototypes en standaardoplossingen in proefprojecten voor kosteneffectieve CO₂ reductie in de bestaande bouw.
- Tenslotte wordt € 11,6 mln gereserveerd voor de co-financiering van pilotprojecten en ondersteuning van project specifieke kostenstudies van afvang- opslag en gebruik van CO₂ (CCS en CCU) om inzicht in de kosten te krijgen en ervaring op te doen met de afvangst van CO₂.

Klimaat- en Energieakkoord

Dit betreft de benodigde (proces)middelen voor het af te sluiten Klimaat- en energieakkoord (€ 4,2 mln). Het gaat onder andere om incidentele subsidies, financiering van benodigde doorrekeningen, vergader- en kantoorfaciliteiten, ondersteuning, communicatieactiviteiten en bijdragen aan vergoedingen voor voorzitters van de tafels.

Aardwarmte

Aardwarmte heeft de potentie om een belangrijke rol te spelen in de verduurzaming van de warmtevoorziening. Dit betreft een project van Energiebeheer Nederland (EBN) om in samenwerking met TNO de ondergrond in Nederland in kaart te brengen om inzicht te krijgen in het volledige potentieel van aardwarmte. Het gaat in deze fase om het uitwerken en aanbesteden van de herbewerking van oude bestaande seismiek en het verwerven van nieuwe seismiek. Hiervoor komt een budget van € 21 mln beschikbaar.

Bijdragen aan agentschappen

Bijdrage aan Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl).

Dit betreffen de uitvoeringskosten (€ 1,2 mln) van de tenderregelingen binnen de Topsector Energie regeling die door RVO.nl worden uitgevoerd.

Bijdragen aan ZBO's/RWT's

TNO Kerndepartement

Voor de maatschappelijke opgave voor energie en klimaat is dringend een impuls nodig op het gebied van onderzoekinfrastructuur en testfaciliteiten. Met name op de terreinen elektrochemische conversie van hernieuwbare elektriciteit, duurzame biobrandstoffen, warmte en (integratie van) zonne-energie. Het gaat hier om de investering (totaal € 26 mln) in vier laboratoria die cruciaal zijn voor de energie/klimaat transitie. Dit betreft een electrochemical lab, een sustainable biofuels Technology lab, een Carnot lab en een Solar lab.

Artikel 40 Apparaat

Personele uitgaven

De extra activiteiten op het gebied van aardwarmte (zie toelichting onder artikel 4) vragen om extra toezicht door de toezichthouder Staatstoezicht op de Mijnen (SodM). Dit betreft een budget van € 1 mln.

Begrotingsstaat Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Artikel 6 Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens

Subsidies Plantaardige productie

EHG en MEI

Het betreft de ophoging van budgetten ten behoeve van de regeling Energie-efficiency en Hernieuwbare energie Glastuinbouw (EHG, € 8,8 mln) en de regeling Marktintroductie Energie Innovaties (MEI, € 4 mln). Hiermee wordt de praktijkinvoering van 'first of a kind' projecten versneld en de kosteneffectiviteit van vernieuwende maatregelen in bestaande kassen verhoogd.

Opdrachten Duurzame veehouderij

Klimaatvriendelijke veehouderij

De methaanuitstoot in de veehouderij wordt vooral veroorzaakt door rundvee- en varkenshouderij. Daarom worden pilot- en demoprojecten op praktijkschaal opgezet voor diverse methoden van methaanreductie uit mestopslagen (bijvoorbeeld mestoxidatie, aanzuring, koeling van mest), inclusief aandacht voor de vervolgeffekten van de aanwending van mest (€ 7 mln). Daarnaast worden financiële middelen ingezet gericht op rantsoenoptimalisatie in relatie tot de spijsvertering van rundvee om methaanemissies te voorkomen (€ 1,5 mln).

Diverse projecten duurzame landbouw

De middelen (€ 6,4 mln) worden ingezet ten behoeve van kennisontwikkeling, -verspreiding van toe te passen maatregelen klimaatslim landgebruik met maatwerk voor onder meer verschillende bedrijfssystemen, bodemsoorten, regio's. Daarnaast worden demoprojecten opgezet. Tevens is budget gereserveerd voor het monitoren en borgen van de CO2 winst.

Opdrachten Plantaardige productie

Innovatieagenda energie

Pilots voor aardgasloze glastuinbouw worden opgezet (€ 3 mln). Daarnaast worden extra middelen ingezet ten behoeve van onderzoek naar besparing en verduurzaming, nieuwe demonstratieprojecten in teelten, proof of principle projecten voor innovatieve doorbraken en de verspreiding van kennis over energiebesparende techniek/technologie (€ 7,2 mln).

Algemene opmerking

Aan de bovengenoemde projecten uit de Klimaat-enveloppe op artikel 6 zijn uitvoeringskosten verbonden die in een later stadium meer concreet zullen worden. Deze uitvoeringskosten worden uit de toegekende projectmiddelen betaald.

Artikel 8 Natuur en Biodiversiteit

Opdrachten

Klimaatimpuls natuur en biodiversiteit

Veenweidegebieden

Gebiedsgerichte pilots en demo's worden opgezet om de CO2 uitstoot te verminderen in veenweidegebieden (€ 5 mln) door middel van onderwaterdrainage- en mechanisatietechnieken. Het doel van deze pilots is om 'kinderziekten' op te lossen en verdere uitrol van deze nieuwe technieken mogelijk te maken.

Pilots bosbeheer en natuur

Pilots met betrekking tot CO2 worden opgezet in samenwerking met bosbeheerders. Tevens is budget gereserveerd voor het monitoren en borgen van de CO2 winst. Totaal is voor dit onderdeel € 1,6 mln budget gereserveerd.

Algemene opmerking

Aan de bovengenoemde projecten uit de Klimaat-enveloppe op artikel 8 zijn uitvoeringskosten verbonden die in een later stadium meer concreet zullen worden. Deze uitvoeringskosten worden uit de toegekende projectmiddelen betaald.

b. Budgettaire consequenties beleidsartikelen**Begrotingsstaat Ministerie van Economische Zaken en Klimaat****Artikel 2. Bedrijvenbeleid: innovatief en duurzaam ondernemen****Budgettaire gevolgen van beleid, (incidentele suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)**

	Stand ontwerpbegroting 2018, incl. NvW (1)	Mutatie incidentele suppletoire begroting (2)	Stand incidentele suppletoire begroting 2018 (3)=(1+2)	Mutatie 2019	Mutatie 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022
VERPLICHTINGEN	1.994.761	30.000	2.024.761				
Waarvan garantieverbindingen	1.300.000		1.300.000				
UITGAVEN	826.040	30.000	856.040				
Garanties	57.269		57.269				
BMKB	41.674		41.674				
Storting reserve BMKB							
Groeifaciliteit	8.850		8.850				
Garantie Ondernemingsfinanciering (GO)	6.745		6.745				
Storting reserve GO							
Garantiefaciliteit Scheepsnieuwbouwfinanciering (GSF)							
Storting GSF							
Garanties MKB Financiering							
Subsidies	93.146	26.000	119.146				
Lucht- en Ruimtevaart	0		0				
MKB-Innovatiestimulering Topsectoren (MIT)	29.493		29.493				
Eurostars	17.808		17.808				

Bevorderen Ondernemerschap	5.707		5.707				
Cofinanciering EFRO, inclusief INTERREG	31.373		31.373				
Verduurzaming Industrie	0	26.000	26.000				
Bijdrage aan ROM's	5.380		5.380				
Overige subsidies	3.385		3.385				
Opdrachten	32.303		32.303				
Onderzoek en opdrachten	4.835		4.835				
Caribisch Nederland	1.221		1.221				
ICT beleid	5.975		5.975				
Regeldruk	1.731		1.731				
Mainport Rotterdam	7.868		7.868				
Regiekosten regionale functie	1.016		1.016				
Invest-NL i.o.	9.657		9.657				
Bijdragen aan agentschappen	104.127	4.000	108.127				
Bijdrage RVO.nl	79.929	4.000	83.929				
Bijdrage Agentschap Telecom	1.629		1.629				
Bijdrage Logius	869		869				
Invest-NL i.o.	21.700		21.700				
Bijdragen aan ZBO's/RWT's	272.870		272.870				
Bijdrage aan TNO	132.685		132.685				
Kamer van Koophandel	115.216		115.216				
Bijdrage aan NWO-TTW	24.969		24.969				
Bijdragen aan medeoverheden	1.630		1.630				
Sterke Regio's en Nota Ruimte	1.630		1.630				
Bijdragen aan (inter-)nationale organisaties	264.695		264.695				
Internationaal Innoveren	40.022		40.022				
PPS-toeslag (voorheen TKI-	107.806		107.806				

toeslag)							
TO2 (Deltares, MARIN en NLR)	31.415		31.415				
Topsectoren overig	4.070		4.070				
Ruimtevaart (ESA)	67.061		67.061				
Bijdrage NBTC	8.694		8.694				
Bijdragen organisaties	5.627		5.627				
ONTVANGSTEN	109.547		109.547				
BMKB	33.000		33.000				
Groeifaciliteit	8.000		8.000				
Onttrekking begrotingsreserve Groeifaciliteit							
Garantie Ondernemingsfinanciering (GO)	13.000		13.000				
Garantiefaciliteit Scheepsnieuwbouw- financiering (GSF)							
Onttrekking GSF							
Luchtvaartkredietregeling	9.046		9.046				
Rijksoctrooiwet	35.099		35.099				
Eurostars	4.821		4.821				
Joint Strike Fighter	3.750		3.750				
Diverse ontvangsten	2.831		2.831				

Artikel 4. Een doelmatige energievoorziening en beperking van de klimaatverandering

Budgettaire gevolgen van beleid, (incidentele suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerpbegroting 2018, incl. NvW en amendementen(1)	Mutatie incidentele suppletoire begroting (2)	Stand incidentele suppletoire begroting 2018 (3)=(1+2)	Mutatie 2019	Mutatie 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022
VERPLICHTINGEN	17.018.762	86.000	17.104.762				
Waarvan garantieplichtingen	66.600		66.600				
UITGAVEN	2.200.115	86.000	2.286.115				
Subsidies	1.937.327	58.833	1.996.160				
Topsectoren Energie	75.090	33.633	108.723				
- Tenderregeling Energie- innovatie	26.770	33.633	60.403				
- SDE+projecten (Hernieuwbare Energie Regeling)	48.320		48.320				
Energie-innovatie (IA)	2.368		2.368				
Green Deal	1.500		1.500				
Klimaat- en Energieakkoord	53.400	4.200	57.600				
- Demonstratie-regeling Energie Innovatie (DEI)	42.000		42.000				
- Subsidieregeling Duurzame Scheepsbouw	6.600		6.600				
- Projecten Energieakkoord SER	4.800	4.200	9.000				
MEP	54.991		54.991				
SDE	616.059		616.059				
SDE+	1.058.564		1.058.564				
Storting in begrotingsreserve duurzame energie							
Aardwarmte	0	21.000	21.000				
Bijdrage ECN							
ISDE-regeling							
Compensatie Energie- intensieve bedrijven (ETS)	62.000		62.000				

CCS	2.080		2.080				
Regeling Sportaccommodaties							
Hoge Flux Reactor	7.651		7.651				
Elektrisch rijden							
Caribisch Nederland	3.000		3.000				
Overige subsidies	624		624				
Garanties	4.700		4.700				
Aardwarmte							
Storting in begrotingsreserve Aardwarmte	4.700		4.700				
Opdrachten	18.191		18.191				
O&O bodembeheer	4.917		4.917				
SodM onderzoek	2.500		2.500				
Joint implementation							
Pallas							
Uitvoeringsagenda Klimaat	573		573				
Klimaat mondiaal	350		350				
Onderzoek en opdrachten	9.851		9.851				
Bijdragen aan agentschappen	59.962	1.167	61.129				
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	47.810	1.167	48.977				
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit	703		703				
KNMI	1.276		1.276				
NEA	7.528		7.528				
RWS	1.215		1.215				
RIVM	1.430		1.430				
Bijdragen aan ZBO's/RWT's	115.680	26.000	141.680				
Doorsluis COVA heffing	111.000		111.000				
TNO Kerndepartement	2.980	26.000	28.980				
TNO SodM	1.700		1.700				
Bijdragen aan mede-overheden	36.440		36.440				
Uitkoopregeling	36.440		36.440				
Bijdragen aan (inter)nationale	27.815		27.815				

organisaties							
ECN/NRG	26.358		26.358				
Diverse instituten	1.457		1.457				
ONTVANGSTEN	3.445.211		3.445.211				
COVA	111.000		111.000				
Opbrengst heffing ODE (SDE+)	1.074.000		1.074.000				
Onttrekking begrotingsreserve duurzame energie	73.000		73.000				
Aardgasbaten	1.950.000		1.950.000				
Ontvangsten zoutwinning	2.511		2.511				
ETS-ontvangsten	224.000		224.000				
Diverse ontvangsten	10.700		10.700				

Artikel 40 Apparaat

Budgettaire gevolgen apparaat, (incidentele suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerpbegroting 2018, incl. NvW (1)	Mutatie incidentele suppletoire begroting (2)	Stand incidentele suppletoire begroting 2018 (3)=(1+2)	Mutatie 2019	Mutatie 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022
VERPLICHTINGEN	300.121	1.000	301.121				
UITGAVEN	300.121	1.000	301.121				
Personele uitgaven	206.240	1.000	207.240				
- waarvan eigen personeel	179.513	870	180.383				
- waarvan externe inhuur	7.240	35	7.275				
- waarvan overige personele uitgaven	19.487	95	19.582				
Materiële uitgaven	93.881		93.881				
- waarvan ICT	7.208		7.208				
- waarvan bijdrage aan SSO's (exclusief DICTU)	24.046		24.046				
- waarvan SSO DICTU	40.315		40.315				
- waarvan overige materiële uitgaven	22.312		22.312				
ONTVANGSTEN	39.393		39.393				

Begrotingsstaat Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Artikel 6. Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens

Budgettaire gevolgen van beleid, (incidentele suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerpbegroting 2018, incl. NvW (1)	Mutatie incidentele suppletoire begroting (2)	Stand incidentele suppletoire begroting 2018 (3)=(1+2)	Mutatie 2019	Mutatie 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022
VERPLICHTINGEN	665.411	37.900	703.311				
Waarvan garantieverbindingen	123.015		123.015				
UITGAVEN	548.488	37.900	586.388				
Subsidies	23.119	12.800	35.919				
Duurzame veehouderij	111		111				
Stoppersregeling fosfaatreductieplan							
Regeling fijnstofmaatregelen							
Overig	111		111				
Plantaardige productie	5.146	12.800	17.946				
Energie-efficiency en hernieuwbare energie glastuinbouw (EHG)	400	8.800	9.200				
Marktintroductie energie innovaties (MEI)	4.535	4.000	8.535				
Overig	211		211				
Visserij	5.055		5.055				
Regelingen onder het nieuwe EFMZV	5.055		5.055				
Overige (uitfinanciering regelingen onder EVF)							
Agrarisch	5.318		5.318				

ondernemerschap							
Brede weersverzekering	5.318		5.318				
Investeringsregeling Jonge Agrariërs							
Flankerend beleid Pelsdierhouderijen							
Kennisontwikkeling en (agrarische) innovatie	7.489		7.489				
Samenwerking POP Nieuwe uitdagingen							
Overig (onder meer tegemoetkoming Vamil)	7.489		7.489				
Apurement	0		0				
Regeling apurement							
Begrotingsreserves	0		0				
Begrotingsreserve landbouw							
Storting begrotingsreserve apurement							
Garanties	5.140		5.140				
Storting bijdrage begrotingsreserve Borgstellingsfaciliteit	2.015		2.015				
Verliesdeclaraties Borgstellingsfaciliteit	3.125		3.125				
Opdrachten	103.968	25.100	129.068				
Duurzame veehouderij	2.498	14.900	17.398				
Mestbeleid	481		481				
Plantaardige productie	3.351	10.200	13.551				
Plantgezondheid	2.067		2.067				
Diergezondheid en dierenwelzijn	5.145		5.145				
Voedselveiligheid- en kwaliteit/Voedselagenda	19.435		19.435				
Voedselzekerheid en internationaal en Europees	2.641		2.641				

landbouwbeleid							
Visserij	130		130				
Agrarisch ondernemerschap	2.507		2.507				
Kennisontwikkeling en (agrarische) innovatie	65.713		65.713				
Bijdragen aan ZBO's/RWT's	82.181		82.181				
Medebewind en overige voormalige publieke PBO- taken	1.510		1.510				
Wageningen Research	77.013		77.013				
College Toelating Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden	988		988				
Centrale Commissie Dierproeven	738		738				
ZonMW dierproeven	1.932		1.932				
Bijdragen aan andere begrotingshoofdstukken	10.217		10.217				
Diergezondheidsfonds	10.217		10.217				
Bijdragen aan (inter)nationale organisaties	10.026		10.026				
FAO en overige contributies	10.026		10.026				
Bijdragen aan agentschappen	313.837		313.837				
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit	161.858		161.858				
Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland	138.565		138.565				
Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu	5.923		5.923				
Rijksrederij	7.491		7.491				

ONTVANGSTEN	41.026		41.026				
Agroketens							
Mestbeleid	7.209		7.209				
Diergezondheid en dierenwelzijn	500		500				
Plant- en diergezondheid							
Voedselveiligheid en kwaliteit							
Voedselzekerheid en internationaal en Europees landbouwbeleid	5.926		5.926				
Visserij	6.993		6.993				
Agrarisch ondernemerschap	245		245				
Kennisontwikkeling en (agrarische) innovatie	12.157		12.157				
Garanties (provisies Borgstellingsfaciliteit)	2.925		2.925				
Agentschappen							
Onttrekkingen begrotingsreserves	5.071		5.071				

Artikel 8. Natuur en Biodiversiteit

Budgettaire gevolgen van beleid, (incidentele suppletoire begroting) (Bedragen x € 1.000)

	Stand ontwerpbegroting 2018, incl. NvW (1)	Mutatie incidentele suppletoire begroting (2)	Stand incidentele suppletoire begroting 2018 (3)=(1+2)	Mutatie 2019	Mutatie 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022
VERPLICHTINGEN	104.964	6.600	111.564				
UITGAVEN	105.204	6.600	111.804				
Subsidies	2.555		2.555				
Vermaatschappelijking Natuur en Biodiversiteit	1.020		1.020				
Natuur en biodiversiteit op land	763		763				
Beheer Kroondomein	772		772				
Leningen	27.345		27.345				
Rente en aflossingen voor bestaande leningen (EHS & PNB)	27.345		27.345				
Opdrachten	20.371	6.600	26.971				
Natuur en Biodiversiteit Grote wateren	7.792		7.792				
Vermaatschappelijking Natuur en Biodiversiteit	4.924		4.924				
Overige stelsel activiteiten	1.931		1.931				
Internationale Samenwerking	3.648		3.648				
Natuur en Biodiversiteit op land	1.653		1.653				
Caribisch Nederland	423		423				
Klimaatimpuls Natuur en Biodiversiteit		6.600	6.600				
Bijdragen aan medeoverheden	600		600				
Natuur en Biodiversiteit Grote	600		600				

Wateren							
Caribisch Nederland							
Bijdragen aan ZBO's/RWT's	25.952		25.952				
Staatsbosbeheer	25.952		25.952				
Bijdragen aan (inter)nationale organisaties	1.097		1.097				
Contributies	1.097		1.097				
Bijdragen aan agentschappen	27.284		27.284				
Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland	17.871		17.871				
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit	9.413		9.413				
ONTVANGSTEN	57.180		57.180				
Landinrichtingsrente	37.259		37.259				
Verkoop gronden	15.000		15.000				
Overige	4.921		4.921				